

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Milana Taubera, soudce Vadima Hlavatého a soudkyně Aleny Pavlíčkové ve věci

žalobce:

bytem [REDACTED]
zastoupený advokátem Mgr. Janem Bičiště
se sídlem Rasochy 67, Uhlířská Lhota

proti

žalovanému: **Městská část Praha 8**
se sídlem Zenklova 1/35, 180 48 Praha 8 - Libeň

o žalobě ze dne 10. 2. 2018 na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2017, č. j. MCP8 208797/2017, a na ochranu proti nečinnosti správního orgánu

takto:

- I. Žaloba se v části, kde se žalobce domáhá, aby soud určil, že zásahy žalovaného spočívající ve způsobu vyřízení stížnosti žalobce, kterou podal za nezletilou [REDACTED], narozenou dne [REDACTED], a nezletilého [REDACTED]

Shodu s prvopisem potvrzuje:

██████████, narozeného dne ██████████, uvedeném v dokumentu žalovaného ze dne 27. 12. 2017, č. j. MCP8 208797/2017, a dále v neúčasti žalovaného při jednání Městského soudu v Praze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 19 Co 412/2017, byly nezákonné, zamítá.

- II. Žaloba se v části, kde se žalobce domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 12. 2017, č. j. MCP8 208797/2017, odmítá.
- III. Žaloba se v části, kde se žalobce domáhá toho, aby soud přikázal žalovanému, aby ve všech bodech vyřídil jeho stížnost ze dne 28. 11. 2017, kterou podal za nezletilou ██████████, narozenou dne ██████████, a nezletilého ██████████, narozeného dne ██████████, odmítá.
- IV. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci a průběh řízení před správním orgánem

- Žalobou ze dne 10. 2. 2018 podanou u Městského soudu v Praze se žalobce domáhá určení, že zásah žalovaného spočívající ve způsobu vyřízení stížnosti žalobce ze dne 28. 11. 2017, kterou podal za nezletilou ██████████, narozenou dne ██████████, a nezletilého ██████████, narozeného dne ██████████ (dále jen „předmětné stížnosti“), uvedeném v dokumentu žalovaného ze dne 27. 12. 2017, č. j. MCP8 208797/2017 (dále jen „vyřízení stížnosti“), byl nezákonný. Eventuálně, pokud by soud považoval vyřízení stížností za rozhodnutí správního orgánu, se žalobce domáhá určení jeho nezákonnosti. Dále se eventuálně domáhá toho, aby soud přikázal žalovanému, aby vyřídil předmětné stížnosti ve všech bodech, pokud by soud považoval postup žalovaného za nečinnost či částečnou nečinnost. Konečně se domáhá určení, že neúčast žalovaného při jednání Městského soudu v Praze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 19 Co 412/2017, je nezákonným zásahem do práv žalobce a jeho dětí nezletilé ██████████, narozené dne ██████████ a nezletilého ██████████, narozeného dne ██████████.
- Z vyřízení stížností se podává, že žalovaný informoval žalobce, že s žalobcem ani s jeho dětmi nevede správní řízení, tudíž nelze podávat stížnost dle § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Dále žalovaný sdělil žalobci, že není oprávněn podávat stížnost za své děti, neboť jim byl ustanoven kolizní opatrovník, tj. žalovaný, přičemž k podání trestního oznámení za děti by se měl obrátit na opatrovnický soud se žádostí o zmocnění k takovému úkonu.
- Ohledně žalobcem označených závad v činnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí žalovaný uvedl, že spisová dokumentace k dětem žalobce je žalovaným vedena výhradně z důvodu ustanovení kolizním opatrovníkem, přičemž nebyly shledány důvody k jejímu vedení dle § 6 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí (dále jen „ZSPOD“). Činnost žalovaného je tak omezena výlučně na zastupování dětí žalobce u soudního řízení a tato činnost byla prováděna řádně. Pokusy o prošetření poměrů v místě bydliště dětí a zjišťování poměrů dětí ze strany žalovaného byly činěny výlučně na žádost soudu, s nímž má žalovaný povinnost spolupracovat. Žalovaný coby kolizní opatrovník má právo přednášet soudu vlastní pohled na věc, včetně závěrečného návrhu, žalobce má právo s ním

nesouhlasit, ovšem konečné rozhodnutí je na soudu, kdy žalobce může využít opravných prostředků.

4. Odmítnutí schválené dědické dohody proto nebylo aktem svévole žalovaného, ale závěrečným návrhem jím zastoupených účastníků soudního řízení. Nebyla zde rovněž dána potenciální kolize mezi zájmy obou zastoupených sourozenců, neboť žalovaný ani k jednomu z nich nemá žádný vztah, děti stejných rodičů zastupuje běžně, nadto podle ZSPOD má žalovaný povinnost vést sourozence jako jeden případ. Stran narušení harmonických vztahů v rodině z důvodu činnosti žalovaného apeloval žalovaný na žalobce, aby on sám udržoval harmonické vztahy. Zopakoval, že prošetřoval poměry dětí výhradně na základě žádosti soudu, spolupráce se soudem je zakotvena v § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD, tento požadavek soudu přitom žalovaný za nezákonný nepovažuje. V načasování stížnosti by pak dle žalovaného mohl být spatřován i nátlak na změnu jeho názoru coby kolizního opatrovníka. Závěrem žalovaný dodal, že vyřízení stížností zaslal na vědomí také soudu.

Obsah žaloby

5. Žalobce předně namítnul, že žalovaný ve vyřízení stížností v rozporu se zákonem tvrdil, že v daném případě není možné podat stížnost. Žalobce je přesvědčen, že pokud byl žalovaný ustanoven soudem do pozice kolizního opatrovníka dětí žalobce, činí všechny úkony, tedy i úkony vyvolané jeho ustanovením do pozice kolizního opatrovníka, na základě zákona, mimo jiné tedy i na základě správního řádu. Proto nemůže být vyloučeno podat proti jeho úkonům stížnost nebo brojit proti jeho postupu jiným nástrojem. Jestliže chtěl žalovaný namítat, že se při činnosti kolizního opatrovníka nejedná o správní řízení, pak měl uvést, jaká právní kvalifikace se zde má uplatnit, a zejména, co přesně brání možnosti podat stížnost. Nemělo-li by jednání žalovaného být určitou formou správního řízení nebo jiného řízení upraveného procesním předpisem, pak by nebylo ničím, a takové jednání by bylo naprosto nezákonné. I když tedy žalovaný nezahájil konkrétní správní řízení, jeho právní úkony lze nepochybně považovat za správní činnost.
6. Žalobce nezpochybnil, že činnost žalovaného coby kolizního opatrovníka se při zastupování u soudu posuzuje dle občanského soudního řádu. Ovšem pokud si žalovaný opatřuje podklady pro jednání u soudu a vystupuje při tom jako správní orgán uplatňující své vrchnostenské postavení, pak jistě vykonává správní činnost. Jeho postup by tak měl být přezkoumatelný, včetně možnosti podat proti jeho postupu stížnost. Žalobce zdůraznil, že žalovaný i ve své pozici účastníka řízení nemůže postupovat svévolně, nejedná se o jakéhokoli kolizního opatrovníka, stále jde o správní orgán. Podobně jako u advokáta, který zastupuje svého klienta u soudu, mělo by ze spisu vyplývat, jak kolizní opatrovník ve věci postupoval, jakými úvahami se řídil a proč. Ostatně žalovaný má stížnost vyřídit dle obsahu, nikoli formy nebo dle jeho názoru nesprávného označení.
7. Dále žalobce namítnul, že žalovaný ve vyřízení stížností v rozporu se zákonem tvrdil absenci aktivní legitimace dětí podat stížnost proti postupu kolizního opatrovníka prostřednictvím zákonného zástupce. Žalovaný byl přitom ustanoven kolizním opatrovníkem pouze pro jednání před soudem ve věci schválení právního jednání, jak vyplývá z odůvodnění usnesení Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 19. 6. 2017, č. j. 0 Nc

14009/2017-20. Zákonný zástupce je oprávněn jednat v zájmu zastoupených v plném rozsahu. Některé jeho úkony někdy musí schválit soud a v některých případech mohou být určité úkony vyhrazeny koliznímu opatrovníkovi. Z textu vyřízení stížností však nelze zjistit, jaké skutečnosti, a jaké jejich právní posouzení vede žalovaného k závěru, že by zákonný zástupce nemohl tímto podáním hájit zájmy nezletilých dětí, navíc v situaci, kdy se domnívá, že kolizní opatrovník byl ustanoven nezákonně, nehájí zájmy dětí a sám kolizní opatrovník může být v kolizi. Žalobce nemůže přijmout výklad žalovaného, že by zákonný zástupce měl před jakýmkoliv právním úkonem (podání stížnosti nebo trestního oznámení) žádat soud o zmocnění, a to z toho důvodu, že pro takovéto právní úkony jsou jasně dány lhůty. Pokud zákonný zástupce učiní jménem zastoupeného podání procesního charakteru, nemůže fakticky nijak poškodit práva zastoupeného, protože podaná stížnost bude vždy přezkoumána příslušným orgánem, který zájem podávajícího nezletilého zváží jako jeden z aspektů podání. Mimoto konkrétně trestní oznámení či podnět může podat kdokoli.

8. K vlastnímu vyřízení stížností žalobce nejdříve uvedl, že jeho stížnost nesměřovala proti tomu, že by snad žalovaný neměl přednést závěrečný návrh, spočívající v odmítnutí schválení dědické dohody, jak se zřejmě domnívá žalovaný, nýbrž proti tomu, že závěrečný návrh žalovaného neměl naprosto žádnou oporu v ničem.
9. Dále žalobce zpochybnil tvrzení žalovaného, že nedošlo k nezohlednění potenciální kolize mezi oběma zastoupenými, kteří jsou sourozenci. Skutečnost, že žalovaný vede jeden spis a sourozence společně zastupuje zcela běžně, považuje žalobce za důkaz nekompetentnosti. I kdyby se z důvodů evidenčních nebo archivačních vedl jeden spis pro všechny sourozence, nezbavuje to kolizního opatrovníka povinnosti vyhodnotit, zda zájmy sourozenců nejsou (nebo alespoň potenciálně nemůžou) být v kolizi. Žádné takové vyhodnocení však žalovaný neučinil.
10. Žalobce dále uvedl, že pokud žalovaný jménem dětí napadl žalobce (otce dětí), že jím předložená dohoda je pro děti nevýhodná, a tento útok nijak nezduvodnil, pak se jedná o úkon, jehož důsledky, tj. poškození vztahů v rodině žalobce, jdou plně k tíži žalovaného.
11. Žalobce též zpochybnil tvrzení žalovaného, že žalovaný byl povinen spolupracovat se soudem na základě § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD. Z tohoto ustanovení nelze dovodit, že by povinnost podat informace měla pro žalovaného zakládat právo dodatečně získávat další nové informace, které do té doby neměl, v daném případě prošetřit poměry v rodině, což měl dle žalobce soud učinit sám.
12. V reakci na tezi žalovaného, že stížnost může být svou povahou a načasováním chápána i jako nátlak na změnu názoru kolizního opatrovníka, pak žalobce uvedl, že se žalovaný možná dopouští trestného činu. Stížnost je vedena proti jednání žalovaného před soudem, a byla podána v zákonné lhůtě. Nemohla být podána ani dříve, ani později. Nadto se jedná o zákonem předpokládanou formu ochrany práv, jejímž cílem samozřejmě je dosažení změny postoje kolizního opatrovníka, když dosavadní postoj je zjevně nezákonný.
13. Závěrem žalobce uvedl, že informoval nadřízený správní orgán žalovaného, že dne 24. 1. 2018 proběhlo před Městským soudem v Praze, sp. zn. 19 Co 412/2017, odvolací jednání, kde odvolací soud žalobci zcela vyhověl a rozhodnutí soudu prvního stupně změnil tak, že původně navržené znění dohody o vypořádání dědictví svým rozhodnutím schválil. Odvolací soud dal žalobci za pravdu ve všech namítaných věcech, a to s jedinou výjimkou, kdy připustil zastupování obou dětí jediným kolizním opatrovníkem, když

zdůvodnil, že možná kolize v daném případě hrozí hlavně mezi otcem a dětmi, nikoliv mezi dětmi navzájem.

14. Žalobce přitom považuje nedostavení se žalovaného k dotčenému odvolacímu jednání za další nezákonný zásah do práv žalobce, respektive jeho dětí, spočívající v tom, že nedostatečně hájil jejich zájmy.

Vyjádření žalovaného

15. Žalovaný navrhnul zamítnutí žaloby. Uvedl, že byl usnesením Obvodního soudu pro Prahu 8 ze dne 19. 6. 2017, sp. zn. 0 Nc 14009/2017, jmenován podle § 469 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, opatrovníkem k zastupování nezletilých dětí žalobce v řízení o schválení právního jednání, tj. dohody o rozdělení pozůstalosti po zemřelé matce dětí mezi děti a žalobce. Současně byl žalovaný Obvodním soudem pro Prahu 8 požádán o zprávu o prošetření poměrů nezletilých dětí. Obvodní soud pro Prahu 8 vydal dne 12. 10. 2017 rozsudek č. j. 0 Nc 14009/2017-72, kterým dohodu o rozdělení pozůstalosti neschválil. Žalobce podal v zákonné lhůtě odvolání a Městský soud v Praze napadený rozsudek změnil rozsudkem ze dne 24. 1. 2018, č. j. 19 Co 412/2017-105, tak, že dohodu o rozdělení pozůstalosti schválil. Rozsudek odvolacího soudu nabyl právní moci dne 14. 2. 2018.
16. Žalobce byl při komunikaci v rámci prošetřování poměrů nezletilých dětí žalovaným poučen o institutu kolizního opatrovníka a dále přípisem žalovaného ze dne 5. 9. 2017, č. j. MCP8 118704/2017, vyrozuměn o tom, že v případě námitek k výkonu funkce opatrovníka, je nutné obrátit se na soud, který žalovaného opatrovníkem jmenoval. Kolizní opatrovník se totiž při plnění funkce řídí ustanoveními § 943 a násl. zákona č. 89/2012, občanský zákoník (dále jen „o. z.“), který současně upravuje možnost obrany, pokud jmenovaný opatrovník neplní své povinnosti. Opatrovnický soud může, a to k návrhu účastníka řízení, opatrovníka odvolat a jmenovat nového. Žalovaný v témže přípisu sdělil žalobci podle § 51 odst. 5 ZSPOD, že je povinen poskytnout na žádost soudu údaje potřebné pro občanské soudní řízení. I přes uvedené vyrozumění byly žalovanému dne 29. 11. 2017 doručeny předmětné stížnosti, z jejichž obsahu vyplývá, že v nich žalobce napadal pouze postup žalovaného při výkonu funkce kolizního opatrovníka.
17. Žalovaný ve vyřízení stížností opětovně uvedl, že proti postupu žalovaného při výkonu funkce kolizního opatrovníka nelze podat stížnost ve smyslu § 175 správního řádu. Současně se však žalovaný s ohledem na principy dobré správy vyjádřil k předmětným stížnostem a vyhodnotil je jako nedůvodné. Žalobce se poté podle § 175 odst. 7 správního řádu obrátil na Magistrát hlavního města Prahy jako nadřízený správní orgán žalovaného podáním označeným jako „Žádost o přezkoumání vyřízení stížnosti, Odvolání proti rozhodnutí o stížnosti“, aby přešetřil způsob vyřízení stížnosti. Magistrát hlavního města Prahy vyhodnotil žádost žalobce jako nedůvodnou. Žalovaný má za to, že vyřízení stížností není správním rozhodnutím, které by muselo splňovat náležitosti rozhodnutí podle § 67 a násl. správního řádu. Dodal, že obecně nerozporuje přípustnost podání stížnosti podle § 175 správního řádu zákonným zástupcem dětí.
18. Ke konkrétním námitkám žalobce stran vyřízení stížností žalovaný předně odkázal na své povinnosti kolizního opatrovníka dle § 943 a násl. o. z., kdy podle § 946 o. z. dříve, než opatrovník přistoupí v zastoupení dítěte k právnímu jednání, k jehož provedení byl jmenován, zjistí stanovisko rodiče, popřípadě poručníka, je-li to možné, i stanovisko dítěte, a je-li to vhodné, rovněž stanoviska dalších osob. Žalovaný se snažil za tímto účelem zajistit

navázání kontaktu v místě bydliště zastoupených dětí, osobní jednání se žalobcem a emailovou komunikací s ním. Před sdělením svého stanoviska v rámci závěrečného návrhu posuzoval žalovaný také důkazy provedené v rámci soudního řízení.

19. Z povahy institutu kolizního opatrovníka jmenovaného usnesením soudu podle § 469 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, vyplývá, že kolizní opatrovník v soudním řízení hájí zájmy opatrovaného a usiluje o dosažení výsledku, který bude v nejlepším zájmu dítěte. V řízení o schválení dohody o rozdělení pozůstalosti, která upravuje majetkové poměry dětí zastoupených kolizním opatrovníkem, kolizní opatrovník zejména sleduje, aby takové právní jednání bylo pro zastupované děti výhodné. Žalovaný proto v případě předloženého znění dohody o rozdělení pozůstalosti zvažoval, zda neexistuje i jiný způsob rozdělení pozůstalosti, který by byl pro zastupované děti výhodnější a popř. by mohl zvýšit majetkový prospěch dětí. Žalovaný po posouzení všech důkazů provedených v rámci soudního řízení a na základě výše uvedené úvahy sdělil svoje stanovisko opatrovnickému soudu v závěrečném návrhu, tj. aby právní jednání nezletilých nebylo soudem schváleno. Věcné posouzení stanoviska kolizního opatrovníka náleží výhradně příslušnému nezávislému soudu.
20. Ohledně prošetřování poměrů v rodině žalovaný odkázal na § 125 a § 128 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, dle nichž mohou za důkaz sloužit všechny prostředky, přičemž každý, včetně žalovaného, má povinnost bezplatně na dotaz sdělit soudu skutečnosti, které mají význam pro řízení a rozhodnutí. K tomu žalovaný odkázal i na speciální úpravu obsaženou v § 51 odst. 5 ZSPOD, dle níž je žalovaný povinen poskytnout na žádost soudu údaje potřebné pro občanské soudní řízení.
21. Stran tvrzení žalobce, že nedostavení se žalovaného k nařízenému odvolacímu jednání dne 24. 1. 2018 považuje za nezákonný zásah do práv žalobce, uvedl žalovaný, že se jako kolizní opatrovník řádně účastní všech nařízených jednání, ke kterým je předvolán. V uvedeném případě došlo k výjimečnému administrativnímu pochybení na podatelně žalovaného, kdy bylo předvolání k nařízenému jednání přiděleno jinému odboru žalovaného. Žalovaný se bezprostředně po zjištění uvedeného pochybení řádně z nařízeného jednání soudu omluvil. Jelikož ke zjištění pochybení došlo až v den konání nařízeného jednání, nemohl se jej žalovaný zúčastnit. O telefonické omluvě pořídil žalovaný úřední záznam ze dne 24. 1. 2018. Tato omluva byla soudem poznamenána do spisu. Odvolací soud přezkoumal rozsudek soudu I. stupně, včetně řízení, které předcházelo jeho vydání, seznámil se s také se stanoviskem žalovaného, zopakoval dokazování listinami a rozsudkem ze dne 24. 1. 2018 vyhověl odvolání žalobce tak, že změnil rozsudek I. stupně a dohodu o rozdělení pozůstalosti schválil. Žalovaný má za to, že řádně omluvenou neúčastí na nařízeném jednání nedošlo k nezákonnému zásahu do práv žalobce, jestliže odvolací soud vyhověl odvolání žalobce a schválil dohodu o rozdělení pozůstalosti ve znění navrženém žalobcem.
22. Žalovaný má na základě výše uvedeného za to, že žádným z úkonů žalovaného nebyl žalobce dotčen na svých právech, ani proti němu nebylo přímo nebo v jejich důsledku zasaženo, a proto je nelze považovat za nezákonný zásah.

Posouzení žaloby soudem

23. Vzhledem k tomu, že se žalobce domáhal pouze určení toho, zda byl tvrzený zásah nezákonný, soud dle § 87 odst. 1 část věty za středníkem zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v

době zásahu (k eventuálním petitům viz níže). Po posouzení věci soud dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.

24. Podle § 17 odst. 1 písm. a) část věty před středníkem ZSPOD *obecní úřad obce s rozšířenou působností vykonává funkci opatrovníka a poručníka.*
25. Podle § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD *orgán sociálně-právní ochrany je povinen na žádost poskytnout soudu a správnímu úřadu údaje potřebné pro občanské soudní řízení a správní řízení.*
26. Obecně k žalobě podle § 82 a násl. s. ř. s. soud odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2014, č. j. 2 As 127/2014 - 32, a ze dne 17. 3. 2005, č. j. 2 Aps 1/2005 - 65), z níž vyplývá, že pro poskytnutí ochrany před nezákonným zásahem je rozhodné splnění pěti podmínek: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, které nejsou rozhodnutím (4. podmínka), který je zaměřen přímo proti žalobci nebo v jeho důsledku bylo proti žalobci přímo zasaženo (5. podmínka). Ke splnění podmínek přitom musí dojít kumulativně; nesplnění byť jediné podmínky vede k závěru, že se o nezákonný zásah nejednalo.
27. Soud předně zdůrazňuje, že mu nepřísluší posuzovat postup soudu v rámci řízení o schválení právního jednání za nezletilé děti žalobce, včetně úkonů soudu ve vztahu ke koliznímu opatrovníkovi (k pravomoci soudu ve správním soudnictví srov. § 2 a § 4 s. ř. s.).
28. K postavení orgánu sociálně-právní ochrany dětí coby kolizního opatrovníka v občanském soudním řízení se vyjádřil Ústavní soud v nálezu ze dne 19. 2. 2017, **č. j. I. ÚS 3304/13-2**, přičemž zdůraznil roli soudu při výběru kolizního opatrovníka – „[p]okud však opatrovníka, coby zástupce účastníka řízení, ustanoví soud, odpovídá za to, že opatrovník bude hájit práva a oprávněné zájmy účastníka řízení (nález sp. zn. II. ÚS 194/11 ze dne 22. 11. 2012).“ – a zodpovědnost soudu „za dodržování všech aspektů práva na spravedlivý proces v řízení, které je před ním vedeno.“. Rovněž se zde Ústavní soud zabýval nepřítomností kolizního opatrovníka při jednání soudu, cit. „OSPOD coby opatrovník (zástupce) nezletilých stěžovatelů se nedostavil na jednání okresního soudu (...) Přitom na tomto jednání žalobce přednesl nové argumenty o své aktivní legitimaci, které jsou zcela zásadní pro jeho úspěch v daném sporu. (...) Za takového stavu bylo povinností okresního soudu na nastalou situaci reagovat a nějakým způsobem umožnit druhé stěžovatelce a třetímu stěžovateli se k předneseným argumentům vyjádřit, a to například odročením jednání a pozváním na něj jak opatrovníka, tak nezletilé stěžovatele osobně. Případně okresní soud mohl z nastalé situace též vyvodit důsledky o kvalitě zastoupení a přistoupit ke změně opatrovníka.“.
29. Soud má za to, že činnost žalovaného coby kolizního opatrovníka, která se projevuje v rámci procesních úkonů vůči soudu, tj. účast (ale i neúčast) na jednání soudu a různá procesní podání a vyjádření, včetně závěrečného návrhu, není činností v oblasti veřejné správy, žalovaný tedy při jejím výkonu nevystupuje coby správní orgán, a tudíž tato činnost není přezkoumatelná v rámci správního soudnictví [srov. § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.].
30. Ačkoli ZSPOD uvádí výkon funkce opatrovníka jako jednu z činností svěřených orgánu sociálně-právní ochrany dětí - obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (systematicky

je zařazena do části třetí, opatření sociálně-právní ochrany, hlavy II, opatření na ochranu dětí), nelze přehlédnout její specifickou povahu. Správní orgán zde nemá vrchnostenské postavení, vůči ostatním účastníkům soudního řízení je v rovném postavení, nemůže jim ukládat povinnosti a vydávat rozhodnutí. Výstupy jeho činnosti coby kolizního opatrovníka směřují vůči soudu. Jak zdůraznil Ústavní soud ve výše uvedeném nálezu, je to právě daný soud, který má vykonávat jakýsi dohled nad ustanoveným kolizním opatrovníkem a nad průběhem soudního řízení, přičemž případná pochybení kolizního opatrovníka má buď korigovat svým procesním postupem, nebo i změnou kolizního opatrovníka. Nutno dodat, že schválení, či neschválení dědické dohody probíhá v režimu zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, jedná se tak o nesporné řízení, kde je role soudu aktivnější, než v řízení sporném (např. podle § 20 odst. 1 zmíněného zákona je soud povinen zjistit všechny skutečnosti důležité pro rozhodnutí. Přitom není omezen na skutečnosti, které uvádějí účastníci.).

31. Lze tak uzavřít, že co se týče obsahu závěrečného návrhu žalovaného v dotčeném soudním řízení, který dle žalobce nebyl ničím podložen, nejedná se o činnost žalovaného v oblasti veřejné správy, o tomto návrhu žalovaného rozhoduje soud, proti jehož rozhodnutí se lze bránit cestou opravného prostředku, který ostatně žalobce úspěšně využil.
32. Ohledně neúčasti žalovaného při jednání odvolacího soudu sice lze konstatovat pochybení, což připouští i žalovaný, jak je však již uvedeno výše, z neúčasti kolizního opatrovníka při jednání měl případné procesní důsledky vyvodit daný soud. Nadto je otázkou, zda nepřítomnost kolizního opatrovníka (který se z jednání omluvil) mohla mít reálný dopad na výsledek řízení, když se lze domnívat, že by v případě pochybností odvolací soud jednání odročil, aby se jej žalovaný mohl účastnit. Žalobce je rovněž poněkud inkonzistentní ve své argumentaci, neboť nejprve zpochybňuje obsah závěrečného návrhu žalovaného, kterému prvostupňový soud vyhověl, načež je vyhověno odvolání žalobce (kdy je otázkou, zda na tom měla neúčast žalovaného jakýkoli podíl) a žalobce pro změnu zpochybňuje neúčast žalovaného při jednání odvolací soudu, byť lze důvodně očekávat, že žalovaný by při tomto jednání hájil svůj návrh.
33. Za činnost žalovaného v oblasti veřejné správy lze ovšem pokládat jeho snahu o zjišťování poměrů v rodině žalobce. Žalovaný zde koná na základě § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD, tedy na žádost soudu, leč tato činnost směřuje vůči třetím osobám, třebaže jsou současně účastníky soudního řízení, v němž je žalovaný kolizním opatrovníkem. Činnost kolizního opatrovníka a činnost na základě § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD jsou totiž na sobě nezávislé, kdy v rámci soudního řízení může soud kolizním opatrovníkem ustanovit advokáta a současně požádat orgán sociálně-právní ochrany dětí o potřebné údaje dle § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD. Nutno dodat, že pokud by kolizní opatrovník zjišťoval pouze stanovisko rodičů či dítěte, jak mu to ukládá § 946 o. z., na nějž odkázal žalovaný ve svém vyjádření, nejednalo by se o činnost v oblasti veřejné správy, ale opět pouze o činnost bezprostředně související s činností kolizního opatrovníka (povinnost podle § 946 o. z. by dopadala i na advokáta ustanoveného kolizním opatrovníkem, který není správním orgánem).
34. Nelze však přisvědčit názoru žalobce, že § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD umožňuje žalovanému pouze předat soudu informace, které již dříve získal, a zapovídá získávání nových poznatků o dítěti a jeho rodině. Hlavním úkolem orgánu sociálně-právní ochrany dětí je mj. ochrana oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění [§ 1 odst. 1 písm. b) ZSPOD], kterou by vykonával i v situaci, kdy by nebyl kolizním opatrovníkem a soud

by jej jen požádal o údaje podle § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD. Pokud by soud přistoupil na argumentaci žalobce, znamenalo by to, že by orgán sociálně-právní ochrany dětí mohl předat soudu údaje jen v případě dětí, které se již někdy předtím ocitly v situaci, kdy o nich orgán sociálně-právní ochrany dětí sám aktivně vyhledával informace, což je naprosto nežádoucí s ohledem na účinnou ochranu zájmů dítěte.

35. Soud k výše uvedenému akcentuje, že žalobce v žalobě nebrojil proti postupu žalovaného při zjišťování poměrů v rodině žalobce, ač s ním evidentně nesouhlasí. Podstatou žaloby je „způsob vyřízení stížnosti“ (k tomu viz níže), přičemž poměry v rodině mají dopad do řízení o schválení dědické dohody, kde slouží jako podklad pro rozhodnutí soudu, který je hodnotí v rámci své volné úvahy, a žalobce, či ostatní účastníci soudního řízení se k němu mohou vyjádřit a zpochybňovat ho.
36. Soud se proto domnívá, že co se týče činnosti žalovaného - zjišťování poměrů v rodině žalobce, která je činností v oblasti veřejné správy a žalovaný při jejím výkonu vystupuje coby správní orgán, lze proti ní podat stížnost podle § 175 správního řádu, neboť na tuto činnost dopadá správní řád (srov. § 1 odst. 1 správního řádu). Předmětné stížnosti se přitom dotýkaly též této činnosti. Nutno dodat, že není rozhodné, zda je ke dni podání stížnosti dle § 175 správního řádu vedeno správní řízení podle části druhé, resp. třetí správního řádu, neboť je možné ji uplatnit i při provádění dalších úkonů podle části čtvrté, páté či šesté správního řádu. Konkrétně část čtvrtá správního řádu upravuje vyjádření, osvědčení a sdělení správního orgánu, kterým je i poskytnutí údajů § 51 odst. 5 písm. a) bod 1. ZSPOD. Lze též přisvědčit názoru žalobce, že mohl podat tyto stížnosti za své děti i v situaci, kdy byl oběma dětem ustanoven kolizní opatrovník, jelikož ten byl ustanoven pouze pro soudní řízení, žalobce je zákonným zástupcem dětí a stížnost není podáním v rámci dotčeného soudního řízení.
37. Na druhou stranu, ačkoli vyřízení stížností obsahuje výše zmíněné mylné závěry žalovaného, soud konstatuje, že se se stížnostmi žalobce fakticky vypořádal, reagoval na všechny žalobcem uváděné námitky a učinil tak ve lhůtě dle § 175 odst. 5 správního řádu.
38. Přitom podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2010, č. j. 4 Aps 2/2010 – 44, *„[k] povaze stížností obecně doktrína uvádí, že "stížnost je pouhým podnětem pro správní orgán např. k provedení úkonů v rámci služebního dohledu ... a stěžovatel nemá právní nárok, aby na základě jeho stížnosti byly provedeny určité dozorcí nebo jiné úkony ..." (srov. Hendrych, D. a kol. Správní právo. Obecná část. 7. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 688). I podle názoru Nejvyššího správního soudu se stížnost svou povahou a právní úpravou blíží spíše dozorcímu prostředku, resp. je nástrojem, který k němu může vést.“*
39. Z posledně uvedeného judikátu tak vyplývá, že vyřízení stížností nemůže být rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., jak žalobce sugeroval v eventuálním petitu, neboť se nejedná o úkon žalovaného, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují práva nebo povinnosti žalobce (nebo jeho dětí).
40. V úvahu proto nepřichází ani nečinnost žalovaného, kterou žalobce uvádí jako další eventuální petit, neboť nečinnost může dle § 79 odst. 1 s. ř. s. spočívat výhradně v nevydání rozhodnutí ve věci samé nebo osvědčení, přičemž vyřízení stížnosti podle § 175 správního řádu není rozhodnutím ve věci samé ani osvědčením (navíc zde žalovaný na předmětné stížnosti reagoval; srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2018, č. j. 4 Azs 187/2017 - 36).

41. Současně není vyřízení stížností ani nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s. Žalobce se domníval, že nezákonným zásahem je „způsob vyřízení stížností“, čímž má na mysli formu a obsah vyřízení stížnosti. Formě však nelze nic vytknout, viz bod 38 odůvodnění rozsudku. Na vyřízení stížností neměly dopad ani chybné právní závěry stran její přípustnosti. Žalobce nemá právní nárok, aby na základě jeho stížností byly provedeny určité dozorcí nebo jiné úkony, má pouze nárok na to, aby byl v zákonné lhůtě vyrozuměn o vyřízení stížností, k čemuž ze strany žalovaného došlo. Možno dodat, že i kdyby se nejednalo o stížnosti podle § 175 správního řádu, přinejmenším z principu dobré správy plyne povinnost správního orgánu reagovat na veškerá podání dotýkající se jeho činnosti. Vyřízením stížností tedy žalobce nebyl zkrácen na svých právech, když jeho právem bylo právě jen vyřízení stížnosti, nikoli nějaké další, navazující úkony žalovaného, nebo snad konkrétní obsah vyřízení stížností. Zbytek vyřízení stížností je reakcí na polemiku žalobce k úkonům žalovaného v pozici kolizního opatrovníka. Ty však nejsou činnostmi v oblasti veřejné správy, opět tak nemohlo dojít ke zkrácení práv žalobce, poněvadž zde nejsou žádná veřejná subjektivní práva žalobce ve smyslu § 2 s. ř. s., nýbrž jsou zde toliko práva vyplývající z postavení žalobce a jeho dětí daná občanským hmotným a procesním právem.
42. Nutno dodat, že žalobce v projednávané věci vystupuje sám za sebe, nikoli jako zákonný zástupce svých dětí coby případných dalších žalobců, ovšem předmětné stížnosti podával za své děti jako jejich zákonný zástupce (a naopak je nepodával sám za sebe), přičemž petit týkající se neúčasti žalovaného při jednání odvolacího soudu formuloval tak, že bylo zasaženo do práv jeho i dětí. Žalobní petit je tedy v rozsahu dětí žalobce v rozporu s podmínkou, že zásah musí být zaměřen přímo proti žalobci nebo v jeho důsledku musí být proti žalobci přímo zasaženo, neboť děti žalobce nejsou v projednávané věci žalobci.

Závěr

43. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl v části, kde se žalobce domáhá, aby soud určil, že zásahy žalovaného spočívající ve způsobu vyřízení předmětných stížností a v neúčasti žalovaného při jednání Městského soudu v Praze dne 24. 1. 2018, sp. zn. 19 Co 412/2017, byly nezákonné.
44. Soud dále podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 68 písm. e) a § 70 písm. a) s. ř. s. odmítl žalobu pro nepřípustnost v části, kde se žalobce domáhá zrušení vyřízení stížností (žalobce se doslova domáhá „určení nezákonnosti“, leč podle svého obsahu se jedná o žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve smyslu § 65 s. ř. s.)
45. Soud rovněž podle § 46 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 79 odst. 1 s. ř. s. odmítl žalobu pro nepřípustnost v části, kde se žalobce domáhá toho, aby soud přikázal žalovanému, aby vyřídil předmětné stížnosti ve všech bodech.
46. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 23. dubna 2020

Mgr. Milan Tauber v. r.
předseda senátu